

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект "Граждани и експерти за прилагане на
зелените закони"
+359 885989593, sip.bulgaria@gmail.com,
www.zelenizakoni.com

Европейски закон за климата: какво означава за България

Следвайки графика за дейностите, свързани с Европейската зелена сделка (ЕЗС), на 04.03.2020 г. Европейската комисия (ЕК) обяви предложението си за Европейски закон за климата (ЕЗК), както и започването на консултации по Европейски климатичен пакт (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_335). ЕЗК е много важен за осъществяване на политиките за реагиране на климатичните промени документ: той ще бъде правно обвързващ акт-регулация, създаващ рамката за постигане климатична неутралност на Европейския съюз (ЕС) до 2050 г. (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/commission-proposal-regulation-european-climate-law-march-2020_en.pdf). Обществени консултации по такъв Закон са провеждани от 2018 г., а направените предложения и препоръки са отразени в представения сега за обсъждане и гласуване в Европейския парламент ЕЗК, след което той трябва да бъде приет и от Европейския съвет, състоящ се от правителствените ръководители на страните-членки. Предвид ключовото място на климатичните политики в практически всички икономически области, приемането и прилагането на ЕЗК ще е от съществено значение за всяка страна-членка. В настоящия анализ разглеждаме как стои България в сегашната ситуация по отношение на тези политики и с оглед на предстоящото в близко бъдеще.

Какво се случи в България през последните няколко седмици

В предишен анализ на „Зелени закони“ (<http://www.zelenizakoni.com/novini/blgariya-za-zelenata-sdelka-na-evropeyskata-komisiya-i-protiv>) коментирахме, че в България представители на правителството, синдикатите, бизнес организации се изказват противоречиво, а някои и категорично "против", по предложената от ЕК на 11.12.2019 г. ЕЗС и по публикуваните следващи, свързани с нея, документи. Критиките по тези документи се обосновават с твърдения, че ще бъде затруднено икономическото

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект "Граждани и експерти за прилагане на
зелените закони"
+359 885989593, sip.bulgaria@gmail.com,
www.zelenizakoni.com

развитие и конкурентоспособността на България, поставяйки я в неравностойно положение спрямо други страни-членки. Обобщение на тези мнения намираме в одобрените на 27.02. т.г. от Министерски съвет (МС) национални позиции по предложението на ЕК за създаване на Фонд за справедлив преход в рамките на ЕЗС и рамкова позиция на България по ЕЗС (<https://www.government.bg/bg/prestentat/zasedaniya-na-ms/dneven-red-na-zasedanieto-na-ministerskiya-savet-na-27-02-2020-g>): „България подкрепя дългосрочната цел за постигане на климатична неутралност на ниво ЕС до 2050 г., но и "счита, че водещи в този процес следва да бъдат запазване на конкурентоспособността и растежа на икономиката" (https://www.dnevnik.bg/zelen/2020/02/28/4035383_kabinetut_prie_zelenata_sdelka_i_nacionalniia_plan_z/). В този дух е и приетият също на 27.02. от МС Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата 2021-2030 г. (ИНПЕК). Този План е един от определящите документи за принос на страните-членки в постигане целите на ЕС в областта на енергетиката и климата, но само първият му вариант от края на 2018 г. беше представен в пълен текст за обществено обсъждане. Резюме на основните аспекти на ревизиран съгласно коментарите на ЕК вариант на ИНПЕК беше представен пред депутатите от Комисията по енергетика и Комисията по околна среда и води в Народното събрание през декември 2019 г. (<https://www.me.government.bg/bg/news/proektat-na-integriran-nacionalen-plan-energetika-i-klimat-beshe-predstaven-v-narodnoto-sabranie-2803.html>). Окончателният вариант на ИНПЕК (https://www.me.government.bg/files/useruploads/files/national_energy_and_climate_plan_bulgaria_clear_22.02.20.pdf) бе изпратен в ЕК без възможност за обществено обсъждане.

Официалната реакция у нас по отношение на ЕЗС и по представените следващи, свързани с нея, документи говори най-малкото за неразбиране на увеличаващите се рискове и предизвикателствата от климатичните промени, които са в основата на предлаганите от ЕК документи с решения на ниво ЕС. При това "Зелената сделка още не е факт. Тя е в процес на договаряне, така че каквито и проблеми да има в момента в българската енергетика, те не могат да бъдат приписвани на Зелената сделка ... [Тя е] една нова икономическа политика, която дава възможност, но и тласък за икономическо развитие. Зелената сделка няма да унищожи българските централи", коментира служебният екоминистър и политически съветник на Европейската климатична фондация Юлиан Попов

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект "Граждани и експерти за прилагане на
зелените закони"
+359 885989593, sip.bulgaria@gmail.com,
www.zelenizakoni.com

(<https://www.btv.bg/video/shows/lice-v-lice/videos/julijan-popov-zelenata-sdelka-njama-da-unishtozhi-balgarskite-centrali.html>).

От друга страна, според публикувания на 26.02. т.г. доклад на ЕК за България, страната „остава най-интензивната икономика в ЕС по отношение използването на енергия и на емисии парникови газове. ... През 2017 г. България е използвала 3.8 пъти повече енергия и е произвела 4.4 пъти повече въглеродни емисии на единица БВП от средното за ЕС. Високата енергийна интензивност на икономиката и бавният напредък в постигане на целите за енергийна ефективност влияят отрицателно на производителността и конкурентоспособността“ (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european_semester_country-report-bulgaria_en.pdf). Затова в специално приложение към доклада си ЕК препоръчва използване на предложените Механизъм и Фонд за справедлив преход конкретно за два региона в България, които се очаква да са сред най-силно засегнатите в социално и икономическо отношение от прехода към нисковъглеродна икономика – комплексът „Марица Изток“ в област Стара Загора и община Бобов дол в област Кюстендил. Възможната финансова подкрепа за тези региони ще зависи преди всичко от параметрите на многогодишната финансова рамка на ЕЗ за периода 2021-2027 г., която предстои да бъде приета от Европейския съвет, а след това ще трябва да се разработят специални териториални планове за тези региони.

Какво е препоръчително

Според председателя на постоянната парламентарна комисия по енергетика Валентин Николов „подписвайки споразумението в Париж още преди "Зелената сделка", ние сме казали, че 2050 г. е ключовата, в която трябва да бъдем с нулево емисии. "Зелена сделка" поощрява този преход да бъде с по-големи стъпки, а не да чакаме 2049 г., за да мислим как да влезем в 2050 г. с нулеви емисии. ... През 2050 г. със сигурност няма да се използват въглищата и ние трябва да ги заместим през този преходен период. ЕК недвусмислено е казала, че използването на природния газ е възможност за намаляване на емисиите през преходния период, но и той трябва да е изключен от потреблението до 2050 г.“ (<https://www.economic.bg/bg/news/12/zabavahme-bezkrajno-mnogo-liberalizatsiyata-na-pazara-na-tok.html>).

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект "Граждани и експерти за прилагане на
зелените закони"
+359 885989593, sip.bulgaria@gmail.com,
www.zelenizakoni.com

Т.е., България е съгласна с предложенията на ЕК за дългосрочните цели и начините за постигането им, но ще изчака с предприемане на съответни действия в краткосрочен план – до 2030 г. Само че няма как да продължим с досегашните практики и в енергетиката, и в другите сектори на икономиката дори и 5 години още, а след това рязко да ги прекратим или направим съществени промени. Затова вместо изчаквателна позиция и поддържане на статус „business as usual” в България, много бързо трябва да намерим подходящите за страната решения за „business unusual”, при което максимално да се използват възможностите, заложи в ЕЗС и другите предлагани от ЕК инициативи.

От „Зелени закони“ смятаме, че през следващите няколко месеца повече от всякога е наложително:

- подходът и действията за реагиране на климатичните промени в различните сектори на икономиката - на правителството, бизнеса, синдикатите, общините, да са про-активни;
- основен приоритет на националната климатична политика да бъде реалното ѝ интегриране в Споразумението за партньорство (СП) и оперативни програми (ОП) за програмния период 2021-2027 г. (<http://www.zelenizakoni.com/tema/klimat/debat/integrirane-na-politika-za-reagirane-na-promeni-v-klimata-v-sp-i-op-na-blgariya-za>). Това следва да става чрез внимателен прочит на предложените от ЕК документи и произтичащите от тях правила, които съответно да бъдат отразявани при подготовката на новите СП и ОП на България. Формулирането и включването на специфични за страната мерки във всяка от ОП и то така, че да се работи за постигане целите на ЕС съгласно заложеното в ЕЗС, ЕЗК и другите, свързани с тях, документи ще са от съществено значение за приемане от ЕК на българските предложения за СП и ОП.

Колкото по-бързо и правителството, и бизнесът, и обществото у нас като цяло се ориентираме към правилно разбиране и максимално използване на възможностите, които ЕЗС предоставя за истински устойчиво развитие на страната в кратко- и средносрочен план, толкова по-успешно ще сме подготвени за новите предизвикателства в съвременния свят.

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ
проект "Граждани и експерти за прилагане на
зелените закони"
+359 885989593, sip.bulgaria@gmail.com,
www.zelenizakoni.com

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони," се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

www.activecitizensfund.bg